

1^η Συνάντηση: “Τι Είναι Αυτισμός;”

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Εισήγηση 4:

Κλινικές εκδηλώσεις

*Δρ Ιωάννης Σύρος
(Κέντρο Παιδιού & Εφήβου, Ελλάδα)*

*Δρ Αντώνης Βαδόλας
(Κέντρο Παιδιού & Εφήβου, Ελλάδα)*

Περιγραφή της ΔΑΦ με βάση τα σύγχρονα ταξινομικά
κριτήρια του DSM V και ICD-11

Κλινικά χαρακτηριστικά (κοινωνική επικοινωνία,
επαναλαμβανόμενη στερεότυπη συμπεριφορά,
αισθητηριακά ελλείμματα)

Περιγραφή της χαμηλής, μέσης και υψηλής λειτουργικότητας
στην ΔΑΦ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προσδωκόμενοι μαθησιακοί στόχοι

- Εκπαίδευση σχετικά με τις βασικές κλινικές εκδηλώσεις της ΔΑΦ
- Απόκτηση Γνώσεων σχετικά με τα διαγνωστικά κριτήρια της ΔΑΦ με βάση σύγχρονα συστήματα ταξινόμησης.
- Επεξήγηση των διαφορών μεταξύ των βαθμών λειτουργικότητας και των επιπέδων IQ

ΚΟΙΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Αναπτυξιακή βάση
- Διαταραγμένη Κοινωνική Αλληλεπίδραση / Συναλλαγή
 - Διαταραγμένη Κοινωνική Επικοινωνία
- Περιορισμένα, επαναλαμβανόμενα ενδιαφέροντα, συμπεριφορές ή κινήσεις

DSM

Διαγνωστικό και Στατιστικό Εγχειρίδιο για τις Ψυχικές Διαταραχές (American Psychiatric Association)

ICD-11

Διεθνής Ταξινόμηση των Διαταραχών, WHO 2018

- ✓ Οι ταξινομήσεις και οι όροι αναθεωρούνται συνεχώς, λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις στην έρευνα, κοινωνικο-πολιτισμικά, κλινικά πλαίσια κ.λπ.

dsm-5 Διαταραχή του Αυτιστικού Φάσματος

A. Επίμονα ελλείμματα στην κοινωνική επικοινωνία και την κοινωνική αλληλεπίδραση σε πολλαπλές καταστάσεις, όπως φαίνεται από τα παρακάτω, στον παρόν χρόνο ή από το ιστορικό:

1. Ελλείμματα στην κοινωνική - συναισθηματική αμοιβαιότητα.
1. Ελλείψεις σε μη λεκτικές επικοινωνιακές συμπεριφορές που χρησιμοποιούνται για κοινωνική αλληλεπίδραση.
1. Ελλείμματα στην ανάπτυξη, διατήρηση, κατανόηση των σχέσεων.

Παραδείγματα

dsm-5 Διαταραχή του Αυτιστικού Φάσματος

B. Περιορισμένα, επαναλαμβανόμενα μοτίβα συμπεριφοράς, ενδιαφερόντων, ή δραστηριοτήτων, όπως εκδηλώνεται με τουλάχιστον δύο από τα ακόλουθα, στον παρόντα χρόνο ή από το ιστορικό:

1. Στερεότυπες ή επαναληπτικές κινήσεις, χρήση αντικειμένων, ή ομιλία.
1. Η επιμονή στην ομοιότητα, άκαμπτη εμμονή σε ρουτίνες, ή τελετουργικά σχήματα λεκτικής ή μη λεκτικής συμπεριφοράς.
1. Εξαιρετικά περιορισμένα, άκαμπτα ενδιαφέροντα που έχουν ανώμαλη ένταση ή εστίαση.
1. Υπέρ - ή υπο - αντιδραστικότητα σε αισθητηριακά ερεθίσματα ή ασυνήθιστο ενδιαφέρον σε αισθητικές πτυχές του περιβάλλοντος.

Παραδείγματα

dsm-5 Διαταραχή του Αυτιστικού Φάσματος

Γ. Τα συμπτώματα θα πρέπει να είναι παρόντα στην πρώιμη αναπτυξιακή περίοδο.

Δ. Τα συμπτώματα προκαλούν κλινικά σημαντική έκπτωση στην κοινωνική, επαγγελματική, ή άλλους σημαντικούς τομείς της τρέχουσας λειτουργίας.

Ε. Αυτές οι διαταραχές δεν εξηγούνται καλύτερα με διανοητική αναπηρία (νοητική αναπτυξιακή διαταραχή) ή την γενικευμένη αναπτυξιακή καθυστέρηση.

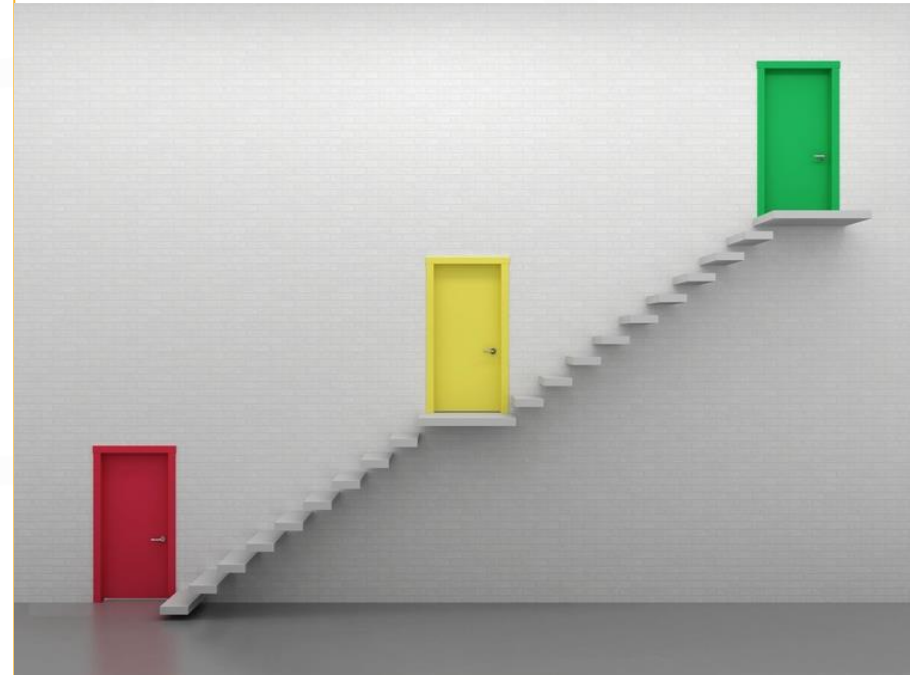
- ✓ Προσδιορίστε εάν:
- ✓ Με ή χωρίς συνυπάρχουσα Διανοητική Αναπηρία
- ✓ Με ή χωρίς διαταραχή της γλώσσας.
- ✓ Σε σχέση με γνωστή Ιατρική ή γενετική κατάσταση ή με περιβαλλοντικό παράγοντα
- ✓ Σε σχέση με άλλη νευροαναπτυξιακή, ψυχική, ή συμπεριφορική διαταραχή
- ✓ Με Κατατονία

Παραδείγματα

Λειτουργικότητα/ανάγκη υποστήριξης σε ΔΑΦ: Κλινικές εκδηλώσεις

Χαμηλή λειτουργικότητα/ανάγκη ιδιαίτερα ενισχυμένης υποστήριξης:

- πρώιμοι δείκτες: **καθυστέρηση στην ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων** όπως το να κάθονται, να μπουσουλάνε και να περπατούν, δυσκολίες στην ομιλία και να μαθαίνουν να μιλούν ή να διατηρούν μια συνομιλία με ροή.
- δυσκολεύονται να έχουν **οπτική επαφή**
- Καθώς μεγαλώνουν, συνήθως θα παραμένουν πίσω από τους συνομηλίκους τους στην ικανότητά τους να ολοκληρώνουν καθημερινές δραστηριότητες, όπως το βούρτσισμα των δοντιών τους και το ντύσιμο.
- Τα **προβλήματα συμπεριφοράς** είναι επίσης σημάδι αναπτυξιακής διαταραχής, καθώς και δυσκολία τήρησης κοινωνικών κανόνων και αδυναμία προσαρμογής σε νέες καταστάσεις.

Μέτρια λειτουργικότητα/ανάγκη ενισχυμένης υποστήριξης

- περισσότερη **βοήθεια με δεξιότητες επικοινωνίας**, την **ικανότητα να προσαρμόζονται σε νέες καταστάσεις**, να **διευρύνουν τα ενδιαφέροντά τους** και να **φέρουν εις πέρας** τις καθημερινές τους υποχρεώσεις.
- μεγαλύτερη **δυσκολία εστίασης σε κάτι καινούργιο**. Για παράδειγμα, μπορεί να αναστατωθούν πολύ όταν πρέπει να αλλάξουν από μια δραστηριότητα σε κάποια άλλη ή να εγκαταλείψουν το σχολείο στο τέλος της ημέρας.
- μπορεί να **αλληλεπιδρά** με συνομηλίκους ή μπορεί και όχι.
- Γενικά παλεύουν να έχουν **βλεμματική επαφή**, να ερμηνεύσουν τη **γλώσσα του σώματος** και τα συναισθήματα και να κατανοήσουν **σχήματα λόγου**,
- τείνει να μιλάει με απλές προτάσεις και επίσης δυσκολεύεται να κατανοήσει μη-λεκτικές μορφές επικοινωνίας. Μπορεί απλώς να απομακρυνθούν από συζητήσεις που δεν αφορούν τα αγαπημένα τους θέματα ή ενδιαφέροντα.

Υψηλή λειτουργικότητα/χαμηλή ανάγκη υποστήριξης

- Συνήθως **κανονική ή υψηλή νοημοσύνη**,
- πιο ήπια συμπτώματα αυτισμού όπως έλλειψη προσαρμοστικότητας ή δυσκολία στις διαπροσωπικές σχέσεις. Εστίαση στον εαυτό: μπορεί να αφιερώσουν υπερβολικό χρόνο μιλώντας για τον εαυτό τους
- **Συναισθηματική ευαισθησία:** Για παράδειγμα, μια ματαιωτική πρωινή εμπειρία, όπως να τελειώσει το γάλα ή να μείνει το αυτοκίνητο στο δρόμο, μπορεί να προκαλέσει ευερεθιστότητα και δυσκολία συγκέντρωσης για το υπόλοιπο της ημέρας
- **Εμμονές σε συγκεκριμένα θέματα ή ιδέες:** συνεχής συζήτηση ίδιων θεμάτων στη συνομιλία, εμμονική αναπαραγωγή του ίδιου τραγουδιού επανειλημμένα ή η ανάγνωση κάθε άρθρου που γράφτηκε για ένα συγκεκριμένο θέμα.

Η λειτουργικότητα στο ASD δεν συνδέεται απαραίτητα με το IQ!

Υψηλή λειτουργικότητα/χαμηλή ανάγκη υποστήριξης

- **Γλωσσικές ιδιορρυθμίες:** συχνά εμφανίζουν ένα εντυπωσιακό λεξιλόγιο. Μπορεί να βρίσκουν τις συζητήσεις με άλλους βαρετές ή δύσκολο να τις ακολουθήσουν και μπορεί να αποφεύγουν να μιλήσουν με τους συνομηλικούς τους. Το ευρύ λεξιλόγιο, οι συχνές διακοπές ή η εστίαση σε συγκεκριμένα θέματα φαίνονται περισσότερο ως ιδιορρυθμίες παρά σαν νευρολογικά συμπτώματα.
- **Κοινωνικές Δυσκολίες:** περιορισμένος κοινωνικός κύκλος, προβλήματα στην κοινή χρήση παιχνιδιών ή υλικών και δυσκολία ολοκλήρωσης ομαδικής εργασίας.
- **Προβλήματα με την επεξεργασία σωματικών αισθήσεων:** Μπορεί να βρουν συγκεκριμένους θορύβους, γεύσεις, μυρωδιές ή αισθήματα αφόρητα. Οι θορυβώδεις δημόσιοι χώροι μπορεί να οδηγήσουν σε συναισθηματική δυσφορία, όπως και τα άβολα ρούχα ή τα ανεπιθύμητα αγγίγματα.
- Η **αφοσίωση στις ρουτίνες** π.χ. διαβάζοντας ακριβώς 15 λεπτά πριν πάνε για ύπνο ή βουρτσίζουν τα δόντια τους ακριβώς πέντε λεπτά μετά το φαγητό.

Υψηλή λειτουργικότητα/χαμηλή ανάγκη υποστήριξης

- **Επαναλαμβανόμενες ή Περιοριστικές Συνήθειες** π.χ. δένουν και λύνουν τα παπούτσια τους πολλές φορές πριν μπορέσουν να ξεκινήσουν να περπατούν ή να βγουν από το σπίτι.
- **Αποστροφή προς την αλλαγή:** μπορεί να τρώνε το ίδιο γεύμα κάθε μέρα για πρωινό, και μπορεί να το τρώνε στην ίδια ποσότητα, στο ίδιο πιάτο και στο ίδιο μέρος.
- **Ασυνήθιστα μοτίβα κινήσεων:** μπορεί να περπατά στα δάχτυλα των ποδιών του ή την φτέρνα, χωρίς να βάζει πολύ βάρος στα άλλα μέρη της πατούσας- μπορεί να παρουσιάσει περισσότερους τραυματισμούς στα πόδια, όπως φουσκάλες, κάλους κ.λπ.

BIBLIOGRAPHY AND REFERENCES

- Filipek PA, Accardo PJ, Baranek GT, Cook EH Jr, Dawson G, Gordon B, Gravel JS et al, 1999 The screening and diagnosis of autistic spectrum disorders. *J Autism Dev Disord.* Dec;29(6):439-84.
- Sanchack, K. E., & Thomas, C. A. (2016). Autism Spectrum Disorder: Primary Care Principles. *American family physician, 94*(12), 972–979.
- Lewis's Child and Adolescent Psychiatry: A Comprehensive Textbook, 4th Edition (Lewis, Lewis's Child and Adolescent Psychiatry) 4th Edition, Chapter 46.
- Karantanos G. Developmental course-outcome: Stability and change in clinical and psychosocial functioning of individuals with autism spectrum disorders. *Encephalos* (2007)
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). DSM-V
- Harrison, J. E., Weber, S., Jakob, R., & Chute, C. G. (2021). ICD-11: an international classification of diseases for the twenty-first century. *BMC medical informatics and decision making, 21*(Suppl 6), 206. <https://doi.org/10.1186/s12911-021-01534-6>

